

Αρ.ΣΕ: 1473-22

16 Σεπτεμβρίου 2022

Πρόεδρο και μέλη
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Κοινοβουλευτική Επιτροπή
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών
Δευτέρα, 19 Σεπτεμβρίου 2022 και ώρα 10.00 π.μ.

**Συζήτηση θεμάτων εγγραφέντων με τη διαδικασία του αυτεπαγγέλτου
(Κανονισμός 41Α):**

- 10.15 π.μ. – Β.** Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά θύματα γονικής αποξένωσης και επιβαλλόμενες διαδικασίες από το κράτος για την προστασία τους.
(Αυτεπάγγελτη εξέταση έπειτα από εισήγηση της κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου)
(27.06.2022)
(Αρ. Φακ. 23.04.039.160-2022)
Έναρξη της συζήτησης

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, η Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ) στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με τον περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο του 2000 (119(I)/2000), σας υποβάλλει τ' ακόλουθα:

Το ζήτημα της γονικής επιμέλειας και επικοινωνίας έχει συνδεθεί στενά με τον όρο «γονική αποξένωση», θέμα που απασχόλησε και στο παρελθόν την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συγκεκριμένα, το θέμα τέθηκε προς συζήτηση, στις 04/11/2019, στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών, στα πλαίσια της τροποποίησης του άρθρου 18 του περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμου του 1990 (216/1990). Η ΣΕΠΚΒΟ συμμετείχε στην εν λόγω κοινοβουλευτική συνεδρία, όπου υπέβαλε δύο επιστολές

(Αρ.ΣΕ:1336-19/ ημερ.01.11.2019¹ και Αρ.ΣΕ:1337-19/ ημερ.05.11.2019²), αναφέροντας, μεταξύ άλλων ότι, το Σύνδρομο της Γονικής Αποξένωσης δεν αναγνωρίζεται ως ψυχική ασθένεια ούτε στην Αμερική (DSMIV) αλλά ούτε και διεθνώς (ICD10). Είναι ένας όρος που στερείται ερευνητικής/ ακαδημαϊκής αξιοπιστίας και συνήθως χρησιμοποιείται ως εργαλείο κατάχρησης και αποπροσανατολισμού σε υποθέσεις βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας, όπου ο πατέρας εκμεταλλεύεται τα γονικά δικαιώματα επιμέλειας και επικοινωνίας για να συνεχίσει να ασκεί βία, εκφοβισμό και έλεγχο στη μητέρα, μετά το χωρισμό/ διαζύγιο.

Η γονική αποξένωση είναι δύσκολο να προσδιοριστεί λόγω του αμφισβητούμενου χαρακτήρα της. Ο όρος γενικά κατανοείται, ως τις ενέργειες του ενός γονέα να εμποδίσει τη συνεχή σχέση του παιδιού με τον άλλο γονέα. Αδιαμφισβήτητα, υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι γονείς, άνδρες και γυναίκες, στο πλαίσιο ενός συγκρουσιακού χωρισμού/ διαζυγίου συμπεριφέρονται καταχρηστικά και εμπλέκουν σε αυτό τα παιδιά τους. Αυτή είναι η μια πραγματικότητα. Υπάρχει όμως και μια άλλη πραγματικότητα, όπου πολλοί γονείς που κατηγορούνται για αποξένωση είναι μητέρες που βιώνουν οικογενειακή βία και κακοποίηση. Οι συνέπειες μπορεί να είναι σοβαρές ή και καταστροφικές για τα παιδιά, αν σε αυτές τις υποθέσεις το δικαστήριο αποφασίσει ότι απαιτείται η επικοινωνία με το βίαιο πατέρα.

Παρόλο που η θεωρία του συνδρόμου της γονικής αποξένωσης έχει σε μεγάλο βαθμό απορριφθεί από την επιστήμη, εντούτοις ο όρος χρησιμοποιείται καταχρηστικά και με σχετική επιτυχία από τους πατέρες δράστες βίας, ώστε να πετύχουν την επιμέλεια/ δικαίωμα επικοινωνίας με τα παιδιά τους στο οικογενειακό δικαστήριο. Μια πρόσφατη έρευνα του πανεπιστημίου Brunel στο Λονδίνο κατέδειξε ότι οι μητέρες είχαν ελάχιστες πιθανότητες να κερδίσουν τις δίκες στις οποίες κατηγορούσαν τους πατέρες για γονική αποξένωση, ακόμα και όταν οι πατέρες ήταν βίαιοι. Όταν όμως οι πατέρες κατηγορούσαν τις μητέρες για το ίδιο, ανεξάρτητα με το αν ήταν οι ίδιοι κατηγορούμενοι για βία κατά των γυναικών, έπαιρναν την γονική επιμέλεια σε ποσοστό 44%. Επίσης, η έρευνα του πανεπιστημίου George Washington κατέδειξε ότι όταν οι μητέρες κατήγγελλαν οποιαδήποτε μορφή βίας και οι πατέρες απαντούσαν εξαπολύοντας κατηγορίες γονικής αποξένωσης, τότε οι μητέρες είχαν διπλάσιες πιθανότητες να χάσουν την επιμέλεια των παιδιών τους.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι, στις 06/10/2021, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε Ψήφισμα σχετικά με τον αντίκτυπο της συντροφικής βίας και των δικαιωμάτων επιμέλειας στις γυναίκες και τα παιδιά τους (2019/2166(INI))³, όπου καταδικάζει το Σύνδρομο Γονικής Αποξένωσης το οποίο χρησιμοποιείται καταχρηστικά από τους πατέρες δράστες βίας με στόχο τη συνέχιση – μετά το χωρισμό/ διαζύγιο – άσκηση βίας, εκφοβισμό και καταναγκαστικό έλεγχο (coercive control) στις μητέρες/ γυναίκες θύματα βίας.

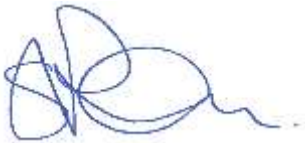
Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να μπαίνει πάνω από τα δικαιώματα κηδεμονίας του δράστη γονέα. Επιβάλλεται η οριζόντια τροποποίηση του περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων Νόμου του 1990 (Ν. 216/1990), ώστε να ικανοποιεί το Άρθρο 31 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης που αφορά την κηδεμονία, τα δικαιώματα επικοινωνίας και την ασφάλεια σε σχέση με τη βία κατά των γυναικών και των παιδιών τους. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η τιμωρία και η αφαίρεση των δικαιωμάτων κηδεμονίας των δραστών γονέων λόγω της ψυχολογικής βίας/ καταναγκαστικού ελέγχου που συνεχίζουν ν' ασκούν ακόμα και μετά το χωρισμό/ διαζύγιο, καταχράζοντας τα κηδεμονευτικά τους δικαιώματα, και να διασφαλιστεί η προστασία και η ασφάλεια των παιδιών.

¹ <http://www.familyviolence.gov.cy:9500/upload/20211012/1634038379-01611.pdf>

² <http://www.familyviolence.gov.cy:9500/upload/20211012/1634039295-01959.pdf>

³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0406_EN.html
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0406_EL.pdf

Η «γονική αποξένωση» αποτελεί ακόμη μια μορφή ψυχολογικής βίας και καταναγκαστικού ελέγχου (coercive control) όπου ο πατέρας δράστης συνεχίζει ν' ασκεί βία, ακόμα και μετά το χωρισμό/ διαζύγιο, στη μητέρα, εργαλειοποιώντας τα παιδιά. Δυστυχώς, είναι τόσο πολύπλοκο το φαινόμενο της βίας και τόσα πολλά τα προσώπεία της βίας που προκαλούν σύγχυση και παγίδευση στις γυναίκες θύματα βίας και τα παιδιά τους, χωρίς να συνειδητοποιούν ακριβώς τι συμβαίνει. Ως εκ τούτου, είναι άκρως σημαντικό να παρέχεται στα παιδιά το δικαίωμα να εκφράσουν ελεύθερα και ανεπηρέαστα - μέσα από δομημένες διαδικασίες - τη γνώμη τους και τα συναισθήματα τους σε αποφάσεις γονικής επιμέλειας/ επικοινωνίας, ώστε να μπορούν διαφανούν οι παράγοντες κινδύνου της βίας και να ληφθούν οι ορθές δικαστικές αποφάσεις προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Σουσάνα Παύλου
Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ)